

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 010 - ОП

щодо порядку дій учасників освітнього процесу в разі терористичного акту або загрози його вчинення

**м. Хмельницький
2024 р.**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖАЮ

Ректор:

О.З.

Сергій МАТЮХ

УГОРІЯ

2024 р

ІНСТРУКЦІЯ №010-ОП

щодо порядку дій учасників освітнього процесу в разі терористичного акту або загрози його вчинення

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Вимоги інструкції поширюються на всіх учасників освітнього процесу.
- 1.2. Інструкцію розроблено відповідно до рекомендацій ДСНС України
- 1.3. **Терористичний акт** – застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або не вчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, міжнародними організаціями, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), а також погроза вчинення зазначених дій з тією самою метою (ст. 258 Кримінального кодексу України).
- 1.4. З метою запобігання терористичним актам в університеті потрібно звертати увагу на:

- стан огорожі, дверей у підвальні, горищні приміщення та приміщення, що пустують;
- підозрілі предмети або речі, залишені без нагляду;
- припаркований на території університету та прилеглій території транспорт, що викликає підозру (незвично припаркований, залишений на надто довгий час, перенавантажений транспорт);
- наявність електричних проводів, мотузок на воротах, дверях, вікнах та інших конструкціях, що відчинаються;
- місця локального ремонту дорожнього покриття та стін будівель, свіжопофарбовані, свіжоскопані місця, причину появи яких складно пояснити.

Зовнішній вигляд саморобного вибухового пристрою часто приховує його справжнє призначення.

Як маскування для вибухових пристрій використовуються звичайні пакети, коробки, сумки, згортки, іграшки, предмети повсякденного вжитку тощо.

1.5. Кожен працівник повинен знати ознаки, що можуть вказувати на наявність вибухового пристрою:

- наявність на виявленому предметі ознак стандартних бойових припасів, піротехнічних виробів або їх частин;
- виявлення елементів тари, пакування, оболонок, обгорток, етикеток від зарядів вибухових речовин та засобів підриву промислового виготовлення з відповідним маркуванням;
- наявність на виявленому предметі частин і деталей, які не відповідають його прямому призначенню;
- наявність на виявленому предметі мобільного телефона, радіостанції або інших пристрій, здатних приймати радіосигнали;
- наявність на виявленому предметі проводів, фрагментів електричних схем, антен, світлових індикаторів, ізоляційної стрічки тощо, які не відповідають призначенню предмета або функція яких незрозуміла;
- наявність проводу, нитки або мотузки, яка відходить від виявленого предмета;
- виявлення предметів, які не відповідають навколошній обстановці або походження яких незрозуміле;
- підозрілі звуки, які лунають від виявленого предмета (звук ходу механічного годинника, звук роботи вібраційного механізму або дзвінка телефону, інші періодичні звуки);
- наявність різкого запаху пально-мастильних матеріалів, ацетону або інших хімічних речовин, що йде від виявленого предмета;
- незвичайно велика маса предмета, що викликає підозру.

1.6. Будь-яке повідомлення (зокрема, анонімне) про загрозу вчинення терористичного акту, передане телефоном, у письмовому вигляді, особисто або в будь-якій іншій формі, слід сприймати як реальну загрозу життю й безпеці працівників, студентів, якщо не буде доведено неправдивість зазначених у ньому даних.

2. ДІЇ ПЕРСОНАЛУ В РАЗІ ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЧИНЕННЯ АБО ЗАГРОЗУ ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

2.1. У разі отримання повідомлення про вчинення або загрозу вчинення терористичного акту (телефоном, письмово або у формі інтернет-повідомлення) працівник повинен, не розголошуючи змісту повідомлення серед колег, якнайшвидше повідомити цю інформацію керівникові університету і далі діяти згідно з його настановами.

2.2. Отримавши інформацію про вчинення або загрозу вчинення терористичного акту, слід уточнити (якщо можливо):

- хто передає це повідомлення;
- причини цього вчинку;
- які вимоги висуваються;
- можливий час вчинення терористичного акту.

2.3. У разі отримання анонімного повідомлення про замінування будівлі університету потрібно:

- встановити контакт з анонімом, у жодному разі не виявляючи брутальності: представитися, назвати своє ім'я; спробувати заспокоїти особу, що повідомляє про вибуховий пристрій; завірити, що вимоги будуть негайно передані керівникові;
- з'ясувати вимоги аноніма й одержати інформацію про характер погрози: уважно вислухати і під диктовку записати всі його вимоги; під будь-яким приводом запропонувати повторити ці вимоги; поставити уточнювальні запитання про характер погрози та час її реалізації, заохочуючи розповісти якнайбільше;
- з'ясувати мотиви дій аноніма: спитати про цілі, що переслідує анонім, відповіді вислухати уважно, виявляючи співучасть; запропонувати анонімові інші способи реалізації його цілей;
- після закінчення розмови варто повторити основні моменти бесіди з анонімом, сказати йому ще раз, що всі вимоги будуть передані керівникові, переконати особу, що зателефонувала, повторити дзвінок;
- негайно доповісти про телефонний дзвінок керівникові ;
- якщо в телефонному апараті немає визначника номера, то після закінчення розмови не потрібно класти слухавку на важіль, слід накрити її якимось предметом (хутряна шапка, піджак, шарф, кофта тощо), щоб унеможливити прослуховування розмов у приміщенні, де встановлено телефон. До приїзду спецслужб розмови в приміщенні бажано припинити.

2.4. До прибууття підрозділів поліції працівник повинен за вказівкою керівника:

- припинити виконання роботи, навчання;
- у межах своїх повноважень вжити заходів до евакуації учасників освітнього процесу, матеріальних цінностей, недопущення сторонніх осіб та відвідувачів на територію університету.

3. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ ТЕЛЕФОННОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВЧИНЕННЯ АБО ЗАГРОЗУ ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

3.1. Потрібно намагатися дослівно зафіксувати розмову на папері або, якщо можливо, записати на мобільний телефон.

3.2. Під час розмови визначити стать, приблизний вік, мовні особливості особи, що телефонувала (голос, темп мови, вимова, манера мови тощо).

3.3. Звернути увагу на звуковий фон (шум, звуки, голоси).

3.4. Визначити характер дзвінка (міський або міжміський).

3.5. Зафіксувати точний час початку розмови та її тривалість.

3.6. Якщо на телефонному апараті є визначник номера, слід записати номер, який визначився.

4. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ ПИСЬМОВОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВЧИНЕННЯ АБО ЗАГРОЗУ ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

4.1. У разі одержанні такого повідомлення або погрози терористичного характеру в письмовій формі потрібно:

- покласти документ у чистий поліетиленовий пакет і тверду папку;
- не залишати на документі відбитків своїх пальців;
- не розширювати коло осіб, знайомих зі змістом документа (див. п. 2.1 цієї інструкції);
- не зшивати, не склеювати, не згинати і не м'яти документ, не робити на ньому написів.

5. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ ПІДОЗРІЛОГО ПРЕДМЕТА З ОЗНАКАМИ ВИБУХОВОГО ПРИСТРОЮ

5.1. Негайно припинити будь-які роботи поруч із виявленим предметом, вимкнути обладнання.

5.2. Звернути увагу присутніх на небезпеку та організувати їх відведення на максимальну безпечну відстань. Водночас слід зберігати спокій та рівновагу, намагатися не провокувати паніку. У разі потреби допомогти вийти з небезпечної зони літнім людям, дітям та особам з інвалідністю.

5.3. Терміново повідомити про знахідку представників правоохоронних органів та службу порятунку за номерами телефонів 101, 102 і максимально докладно описати виявлений предмет та ситуацію, що склалася.

5.4. Позначити, якщо можливо, місце виявлення предмета за допомогою підручних засобів.

5.5. До прибуття спеціальних служб вжити заходів для обмеження доступу людей до небезпечної зони.

5.6. Запам'ятати та, якщо можна, зафіксувати обставини виявлення предмета, час виявлення, місце розташування, зовнішній вигляд і характерні ознаки предмета. Звернути увагу на осіб, які можуть бути причетні до залишення виявленого предмета, запам'ятати їх прікмети.

5.7. Дочекатись у безпечному місці прибуття представників спеціальних вибухотехнічних або піротехнічних служб та особисто передати фахівцям наявну інформацію про предмет.

5.8. Заборонено:

- торкатися вибухонебезпечного або підозрілого предмета, зрушувати його з місця, проводити будь-які маніпуляції з ним;
- піддавати предмет механічному, термічному, акустичному, світловому або іншому впливу;
- заливати предмет рідинами, накривати його будь-якими матеріалами, засипати піском або ґрунтом;
- самостійно відкривати та перевіряти підозрілі сумки, коробки, валізи;
- намагатися самостійно знешкоджувати вибухонебезпечний предмет. Знешкодити вибуховий пристрій або локалізувати вибух можуть лише рятувальники після виведення всіх інших людей з небезпечної зони;
- використовувати поруч з предметом відкритий вогонь, палити, користуватись електронагрівальними пристроями;
- користуватися поруч з предметом засобами радіозв'язку, мобільними телефонами та іншими пристроями, що передають радіосигнали.

6. ДІЇ ПЕРСОНАЛУ В РАЗІ ВИБУХУ

6.1. Викликати екстрену (швидку) медичну допомогу, зателефонувавши за

номером 103.

6.2. Викликати службу порятунку, зателефонувавши за номером 101.

6.3. Надати домедичну допомогу потерпілим.

6.4. Повідомити поліцію, зателефонувавши за номером 102, та оперативного чергового територіального підрозділу Служби безпеки України за номером телефону 0382 651257.

6.5. У разі потреби викликати відповідні аварійні служби.

7. ДІЇ ПІД ЧАС ПЕРЕСТРІЛКИ

7.1. Якщо стрілянина застала вас на вулиці, слід відразу ж лягти на землю та озирнутися, вибрати найближче укриття й дістатися до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи, бордюри, канави. Автомобіль є не найкращим захистом, тому що його метал тонкий, а пальне - вибухонебезпечне. За першої нагоди потрібно сховатись у під'їзді будинку, підземному переході та дочекатися закінчення перестрілки.

7.2. Вжити заходів для порятунку дітей.

7.3. Якщо є можливість, повідомити про інцидент поліцію.

7.4. У разі якщо під час перестрілки ви перебуваєте в будинку, слід сховатись у ванній кімнаті та лягти на підлогу, адже перебувати в кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, треба стежити, чи не виникла пожежа. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, необхідно залишити квартиру та сховатись у під'їзді, якомога далі від вікон.

8. ОСНОВНІ ЗАХОДИ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ В ПРИСУТНОСТІ ТЕРОРИСТІВ

8.1. Опинившись у заручниках, потрібно виконувати вимоги терористів, не заперечувати їм, не виказувати своє нездоволення, утримуватися від різких рухів, лементу й стогонів.

8.2. Перш ніж сісти, встати, попити, сходити в туалет тощо, слід спитати дозволу в злочинців.

8.3. У разі загрози застосування терористами зброї лягти на живіт, захищаючи голову руками, якомога далі від вікон, засклених дверей, проходів, сходів.

8.4. Якщо ви поранені, намагайтесь не рухатися: так ви уникнете додаткової крововтрати.

8.5. Не можна:

- дивитися терористам в очі, поводитися зухвало, провокувати нападників до застосування зброї;
- допускати істерiku та панікувати;
- пересуватися салоном, відкривати сумки без дозволу терористів;
- реагувати на провокаційну або зухвалу поведінку злочинців.

8.6. Слід використовувати будь-яку можливість для порятунку.

8.7. Потрібно намагатися запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомити їх прибулим працівникам спецслужб.

8.8. Під час дій спецслужб зі звільнення заручників необхідно:

- лежати на підлозі обличчям униз, голову закрити руками та не рухатися;
- триматися якомога далі від дверей та вікон;

- у жодному разі не бігти назустріч працівникам спецслужб або від них, тому що такого заручника можуть вважати злочинцем.

9. ДІЇ В РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ ТЕРОРИСТАМИ ЛІТАКА (АВТОБУСА, ТРОЛЕЙБУСА, ТРАМВАЯ)

9.1. Перебуваючи в захопленому літаку (автобусі, тролейбусі, трамваї), не привертати до себе уваги терористів. Ювелірні прикраси зняти. Жінкам у мініспідницях бажано прикрити ноги.

9.2. Оглянути салон та визначити місця можливого укриття на випадок стрілянини.

9.3. Заспокоїтися, спробувати абстрагуватися від того, що відбувається.

9.4. Опинившись у заручниках, поводитися так, як зазначено в розділі 8 цієї інструкції.

9.5. Якщо спецслужби почнуть спробу штурму, потрібно лягти на підлогу між кріслами й залишатись у такому положенні до закінчення штурму. Виконувати вимоги п. 8.8 цієї інструкції.

9.6. Після звільнення негайно залишити літак (автобус, тролейбус, трамвай), адже цілком можливо, що його замінували терористи або станеться вибух парів палива.

10. ДІЇ В РАЗІ ТЕЛЕФОННОГО ТЕРОРИЗМУ

10.1. Зателефонувати з іншого номера оператору телефонного зв'язку (мобільного чи стаціонарного) і назвати причину дзвінка, своє прізвище, адресу та номер свого телефону.

10.2. Намагатися затягнути розмову з телефонним терористом і записати її на диктофон чи дати послухати свідкам.

10.3. Поки триває й записується на диктофон розмова, інша людина повинна зателефонувати на вузол зв'язку, а потім - у поліцію за номером 102 для термінового затримання того, хто телефонував.

10.4. Написати заяву начальнику територіального відділення поліції. Поліція, звернувшись із питанням на вузол зв'язку, отримає номер телефону, адресу, прізвище того, хто дзвонив, і вживатиме належних заходів.

Начальник відділу
охрані праці

Микола БАСЬКОВ

Погоджено:

Проректор з АГР та ВН

Анатолій ФОМОВ

Провідний юрисконсульт

Іван ЮРЧАК